

Sygn. akt III Ca 821/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Mieczysław H. Kamiński SSO Jacek Małodobry SSR del. Piotr Borkowski (sprawozdawca)
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2013r. w Nowym Sączu

na rozprawie sprawy

z powództwa W. Ś.

przeciwko małoletnim : S. Ś. i Ł. Ś. reprezentowanym przez matkę D. Ś.

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 6 sierpnia 2013 r., sygn. akt III RC 97/13

oddala apelację.

Sygn. akt. III Ca 821/13

UZASADNIENIE

Powód W. Ś. wystąpił z powództwem przeciwko małoletnim S. Ś. i Ł. Ś. reprezentowanym przez przedstawicielkę ustawową matkę D. Ś. o obniżenie miesięcznych kwot alimentacyjnych z 550 zł do kwoty 450 zł na rzecz małoletniej S. Ś. i z kwoty 500 zł do kwoty 400 zł na rzecz małoletniego Ł. Ś. ustalonych wyrokiem Sadu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 21 grudnia 2012 roku. W uzasadnieniu powód podał, iż Sąd Okręgowy w Nowym Sączu orzekając rozwód jego małżeństwa, zasądził na rzecz małoletnich pozwanych alimenty w kwotach po 550 zł i 500 zł miesięcznie. Od zasądzenia alimentów w w/w kwotach zaszły istotne zmiany. W ostatnim czasie bardzo pogorszył się jego stan zdrowia. W dniu 21 grudnia 2012 roku został uznany za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na stałe, stracił zatem możliwość pracy w godzinach nadliczbowych, wymaga dalszego kosztownego leczenia, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. Poza pozwanymi posiada na utrzymaniu dorosłego studiującego syna, na rzecz którego płaci alimenty w kwocie 400 zł. Prowadzona jest przeciwko niemu egzekucja o zaległe świadczenia alimentacyjne. Po

rozwodzie ponosi koszty utrzymania mieszkania, które wynoszą miesięcznie 500 zł. W dużo lepszej sytuacji finansowej znajduje się matka pozwanych D. Ś., która zamierza zakupić dom .

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa zarzucając, iż powód W. Ś. ma możliwość podjęcia dodatkowej pracy, za zgodą lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne. Powód zalega w płatnościach alimentów, w dalszym ciągu wszczynając awantury, swoim zachowaniem uniemożliwia normalne funkcjonowanie rodziny w związku z czym matka pozwanych zmuszona będzie wyprowadzić się z dziećmi od byłego męża.

Wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Gorlicach oddalił powództwo. Sąd Rejonowy ustalił, że strony mieszkają w nowo wybudowanym w trakcie małżeństwa domu . W sąsiedztwie stron mieszkają rodzice pozwanej liczący lat 86 i 87. Strony prowadzą samodzielne gospodarstwa domowe. Powód płaci połowę kwoty za zużycie energii co drugi miesiąc, jest to kwota 150-170 zł, na własne potrzeby zakupuje opał, butlę z gazem, która starcza mu na ok. 1 miesiąc, a która kosztuje 65 zł. Ponosi koszty zakupu paliwa do ciągnika około 50 zł celem wykonania prac gospodarskich np. prac ornych. Orzeczeniem z dnia 21 grudnia 2012 roku (...)ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy (...)w G.zaliczył powoda z powodu uszkodzenia słuchu do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na stałe ustalając ten stopień niepełnosprawności od 4 grudnia 2012 roku. Niepełnosprawność powoda datowana jest od 1986 r. Powód wymaga dalszego leczenia specjalistycznego i korzystania z apatyty słuchowego. Powód pozostaje w ciągłym leczeniu z powodu schorzeń przewlekłych, m.in. pozostaje w leczeniu pulmonologicznym u dr P.z powodu stwierdzenia objawów rozedmy płuc. Wymaga leczenia z powodu choroby wrzodowej i łuszczycy. Miesięcznie na leki wydaje około 120 zł. Wymaga zakupienia aparatu słuchowego , którego koszt zakupu to kwota ok. 6.000 zł. Powód zatrudniony jest w Zakładzie (...),G.,w G.za wynagrodzeniem brutto w kwotach od 3572.44 zł do 3220.08 zł. W roku 2012 uzyskał dochód w kwocie 51 552,64 zł. Powód pracę wykonuje w ramach 40 godzinowego tygodnia pracy. Mimo zalecenia lekarza medycyny pracy nie ma możliwości pracy jako spawacz bez hałasu. Pracuje w systemie dwuzmianowym. Za przejazd do pracy płaci 120 zł miesięcznie. Nie wykonuje żadnej dodatkowej pracy w szczególności prac w metaloplastyce. Posiada wykształcenie średnie. Nie zgłosił się do lekarza w ustalonym przez pozwaną terminie celem poddania się badaniom profilaktycznym, których to wynik umożliwiłby mu ewentualnie podjęcie pracy w godzinach nadliczbowych. Poza pozwanymi powód zobowiązany jest do alimentowania syna M. Ś., studenta V-tego roku Akademii (...)w K., na rzecz którego płaci dobrowolnie kwotę 400 zł miesięcznie. Powód posiada spawarkę, pilarkę B.do cięcia i szlifowania oraz wiertarkę. Powód przechodził terapię odwykową, której poddał się dobrowolnie. Pali papierosy, jedną paczkę dziennie, która kosztuje 12 zł. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gorlicach prowadzi egzekucję z wynagrodzenia powoda. Powód po zajęciu otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 1.156 zł. Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Gorlicach z dnia 10 maja 2013 roku powód uznany został winnym popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 9 marca 2013 r w miejscowości B.kierował rowerem po drodze publicznej znajdując się w stanie po użyciu alkoholu. Również w dniu 9 marca 2013 r w miejscowości B.powód kierował rowerem po drodze publicznej znajdując się w stanie po użyciu alkoholu. Strony wspólnie posiadają 2,18 ha gruntu. Grunt ten nie jest użytkowany, koszona jest jedynie trawy celem uporządkowania terenu. Strony nie pobierają aktualnie dopłat unijnych. Matka pozwanych D. Ś.zamieszkuje z małoletnimi S.i Ł.. Poza osobistą pieczę nad dziećmi dba o zaspokajanie ich potrzeb w zakresie utrzymania, ubioru i nauki. Poza nimi pomaga synom M. Ś.i K. Ś. (1)studiującym w K.poprzez przygotowywanie im przetworów i posiłków. Wspólnie ze stronami mieszka syn K. Ś. (2), który pracuje zawodowo. Pozwana złożyła wniosek o prowadzenie postępowania egzekucyjnego przeciwko powodowi W. Ś.. Rozwiedzeni małżonkowie nie porozumieli się w zakresie podziału domu, jego użytkowania i ponoszenia kosztów utrzymania. Matka pozwanych zaciągnęła więc kredyt hipoteczny w wysokości 85000 zł i zakupiła działkę z domem drewnianym o pow. 21 arów. Kredyt ten spłacać będzie przez okres 25 lat w ratach po 400 zł miesięcznie. Poza kredytem hipotecznym pozwana zaciągnęła kredyt konsumpcyjny w wysokości 30000 zł na przeprowadzenie remontu domu, który spłacać będzie w 60 ratach. Posiadane oszczędności wysokości 5000 zł przeznaczyła na poniesienie opłat związanych z zakupem działki, bieżące potrzeby. Matka pozwanych jest z zawodu księgową. Czyni starania o dodatkowa pracę i obecnie ma możliwość uzyskania dodatkowej pracy. Aktualnie pracuję w ramach umowy o dzieło za wynagrodzeniem 900 zł brutto miesięcznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie (stwierdzenie na k. 70, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie częściowo należy uznać za oczywistą omyłkę co wynika z dalszej części uzasadnienia, które traktuje o oddaleniu powództwa). Sąd Rejonowy wskazał, że od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda na kwoty 550 zł i 500 zł do chwili wniesienia pozwu upłynęło zaledwie 3 miesiące. W okresie tym nie uległa zmianie sytuacja rodzinna i zarobkowa powoda. W chwili ustalenia obowiązku powoda przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu powód uzyskiwał dochód na takim samym poziomie. Wprawdzie powód został uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym w dniu wydawania orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu to jednakże godził się na wysokość ustalonego obowiązku alimentacyjnego mimo, że stosowną dokumentację złożył do zespołu odpowiednio wcześniej przed zakończeniem sprawy o rozwód i oczekiwał na rozpoznanie wniosku. Powód, jak wynika z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych po przeprowadzeniu badań profilaktycznych ma możliwość ewentualnie wykonywania pracy poza 8 godzinami na dobę. Powód jednakże nie poddał się takowym badaniom celem ewentualnego wykluczenia dodatkowej pracy czy też ustalenia możliwości jej wykonywania. Powód mimo zaleceń kontynuowania leczenia i dbania o stan zdrowia w dalszym ciągu spożywa alkohol i pali papierosy. Powód winien zaś przede wszystkim dołożyć należytych starań i stosownie do swoich sił i możliwości, zdolności uzyskać odpowiednio dodatkową pracę, z której dochód umożliwiłby mu realizowanie ustalonego obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci. Zdaniem Sądu Rejonowego powód ma możliwość wykonywania chociażby prac w metaloplastyce jak sam też przyznał prace te wykonywał kuzynowi S. K. w zamian za udzielaną mu przez niego pomoc finansową. Obowiązek świadczeń alimentacyjnych obciąża obojga rodziców i jest zróżnicowany w zależności od możliwości każdego z nich. Matka pozwanych swój obowiązek alimentacyjny wobec syna i córki spełnia po części przez osobiste starania o ich utrzymanie i wychowanie. Powód z kolei w ogóle nie uczestniczy w wychowaniu dzieci stad jego obowiązek alimentacyjny o charakterze materialnym. Sąd Rejonowy zwrócił też uwagę, że uległy zmianie możliwości finansowe pozwanej partycypowania w kosztach utrzymania pozwanych, która zobowiązana jest obecnie spłacać zaciągnięte kredyty. Zdaniem Sądu Rejonowego rodzice nie mogą uchylić się, czy też ograniczać swojego obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Obowiązani są podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami. Podstawą uwzględnienia powództwa o obniżenie obowiązku alimentacyjnego może być tylko brak wszelkich środków, a nie szczupłość środków jakimi zobowiązany rodzic rozporządza. Kierując się zasadą słuszności na zasadzie art.100 kpc Sąd Rejonowy koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się powód. Zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego, a to art. 138 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż nie zaistniała zmiana stosunków, która uzasadniałaby obniżenie alimentów do dochodzonych kwot tj. do kwoty po 450,00 zł miesięcznie na rzecz małoletniej S. Ś. oraz kwoty po 400,00 zł miesięcznie na rzecz małoletniego Ł. Ś.,
2. naruszenie przepisu postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego zebranego w sprawie, prowadzące do błędnych ustaleń faktycznych będących podstawą zaskarżonego wyroku polegające na:
 - a. przyjęciu, iż zobowiązanie powoda do partycypacji w kosztach utrzymania małoletnich S. Ś. i Ł. Ś. w łącznej kwocie 1050,00 zł przy jednoczesnym obciążeniu powoda obowiązkiem alimentacyjnym na rzecz dorosłego studiującego syna w kwocie 400,00 zł. nie przekracza faktycznych możliwości zarobkowych i majątkowych powoda,
 - b. przyjęciu, iż powód pomimo znacznego pogorszenia się stanu zdrowia powoda oraz orzeczenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przez (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, a co za tym idzie uznaniu, iż powód jest zdolny do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, posiada możliwości zarobkowe w godzinach nadliczbowych, a także dodatkowego zarobkowania,

c. przyjęciu, iż kwota 1050,00 zł miesięcznie zasądzona od pozwanego tytułem obowiązku utrzymania dzieci stron S. Ś. i Ł. Ś. odpowiada usprawiedliwionym potrzebom,

3. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zawarcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku treści uniemożliwiającej dokonanie oceny wyводу Sądu I instancji, który doprowadził do oddalenia powództwa w całości, w sytuacji gdy z treści uzasadnienia w/w wyroku wynika, iż powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Opierając się na powyższych zarzutach apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od powoda W. Ś. alimentów na rzecz małoletnich dzieci, a to S. Ś. w wysokości po 450 zł miesięcznie, a na rzecz Ł. Ś. po 400 zł miesięcznie, począwszy od dnia wniesienia pozwu, w miejsce alimentów zasądzonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 21 grudnia 2012 r. sygn.. akt I C 1151/10 ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej stancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o jej oddalenie (k. 86).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia przepisów tak prawa procesowego jak i prawa materialnego, które w zarzutach apelacji wskazywał apelujący, a brak chybień, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu. Sąd Rejonowy prawidłowo i wyczerpująco ustalił stan faktyczny sprawy, a poczynione przez niego ustalenia Sąd Okręgowy przyjmuje za własne. W tak prawidłowo ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dokonał właściwej subsumpcji wyciągając wnioski prawne adekwatne do poczynionych ustaleń.

Sąd Rejonowy wbrew twierdzeniom apelującego prawidłowo zastosował art. 138 k.r.o. Stosownie do tego przepisu w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumie się istotne zmniejszenie lub zwiększenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego albo istotne zmniejszenie lub zwiększenie potrzeb uprawnionego wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga zmiany. Od ustalenia wysokości obowiązku alimentacyjnego powoda upłynął bardzo krótki okres czasu. Chociaż stwierdzenie takie nie wyklucza per se wniosku, że w takim okresie czasu mogło dojść do zmiany w sytuacji majątkowej stron skutkującej zmianą wysokości obowiązku alimentacyjnego, w przedmiotowej sprawie stan taki, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, nie miał miejsca. Apelujący zmiany takiej upatruje (co powtarza w apelacji) w uznaniu go za niepełnosprawnego w stopniu umiarkowanym, w miejsce wcześniejszego orzeczenia, które stwierdzało niepełnosprawność w stopniu lekkim. To, w ocenie apelującego, powoduje zasadniczą zmianę w kształtowaniu jego możliwości zarobkowych, w szczególności pracy w godzinach nadliczbowych. Twierdzenie takie nie jest prawdziwe, a co najmniej nie udowodnione, który to obowiązek - zgodnie z ogólną regułą rozłożenia ciężaru dowodowego wyrażoną w art. 6 k.c. - obciążał powoda. Samo wydanie decyzji uznającej powoda za niepełnosprawnego w stopniu umiarkowanym nie wpływa na zmniejszenie jego możliwości zarobkowych samo z siebie. Może być jedynie jednym z dowodów wskazujących, że do takiej zmiany doszło. Powód miał okazję poddać się specjalistycznym badaniom lekarskim, które wskazałyby wprost czy jego zdolność zarobkowania się zmniejszyła czy też nie. Odmówił poddania się takim badaniom (takie twierdzenie matki pozwanych nie zostało zakwestionowane przez powoda) co świadczy na jego niekorzyść, a procesowo przekłada się na niezaprzeczenie twierdzeniu pozwanych o braku zmiany możliwości zarobkowych powoda.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się także zarzucanej mu dowolnej oceny materiału dowodowego (drugi z zarzutów apelacji). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza jedynie stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych odwołujące się do stanu faktycznego, które w przekonaniu apelującego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie rzeczywistych przyczyn podważających zasadność dokonanych ustaleń, w sposób oczywisty wskazujących na ich wadliwość. Jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i

zgodne z doświadczeniem życiowym, to taka ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów. Zwalczanie swobodnej oceny dowodów nie może polegać tylko na przedstawieniu własnej korzystnej dla apelującego wersji zdarzeń ustaleniu stanu faktycznego opartego na własnej ocenie. Konieczne jest wykazanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy. Takich warunków apelujący nie spełnił. Przede wszystkim brak podstaw by uznać (jak to czyni apelujący), że stan zdrowia powoda uległ pogorszeniu w stopniu znacznym. Wniosku takiego nie da się wysnuć z żadnego dowodu. Twierdzenie o braku możliwości dodatkowego zarobkowania jest gołosłowne, a przede wszystkim przeczy mu sama postawa powoda, który odmówił poddania się szczegółowym badaniom mającym jednoznacznie wyjaśnić tę kwestię. Nie mają decydującego znaczenia w sprawie możliwości zarobkowe matki pozwanej, przedmiotem postępowania jest bowiem wysokość obowiązku alimentacyjnego ojca pozwanych, nie zaś ich matki. Rodzice są zobowiązani do partycypowania w kosztach utrzymania dzieci w stopniu równym. Tak więc poprawa sytuacji majątkowej jednego z nich (gdyby do takiej doszło, co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca) nie wpływałaby bezpośrednio na wysokość obowiązku alimentacyjnego drugiego.

Także trzeci z zarzutów apelacyjnych nie mógł prowadzić do uwzględnienia apelacji. Istotnie rację ma skarżący twierdząc, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zawarte zostało stwierdzenie, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części (k. 70). Zwrot taki - jak wynika z całej pozostałej treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku - został jednak zamieszczony omyłkowo (stanowi omyłkę pisarską). W dalszej części uzasadnienia Sąd Rejonowy prowadzi wywód dlaczego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Także podsumowując wywód prawny Sąd Rejonowy wskazał, że powództwo należało oddalić (k. 72). Brak więc zarzucanej niemożności dokonania oceny wyводу Sądu I instancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.